

ром может служить статья 146 Конституции Австрии (страна, где в 1920 году был создан первый Конституционный Суд), в которой установлено: «Исполнение решений Конституционного Суда в отношении требований, предусмотренных статьей 137, осуществляется обычными судами. Исполнение прочих решений Конституционного Суда **возлагается на Федерального президента**. Исполнение осуществляется уполномоченными по его указанию и в соответствии с его усмотрением органами Федерации или земель, включая федеральную армию. Ходатайство об исполнении таких решений заявляется Федеральному президенту Конституционным Судом...».

4. Процессуальные механизмы судебного конституционного контроля должны в полной мере соответствовать полномочиям и функциональной роли Конституционного Суда в обеспечении верховенства и прямого действия Конституции. Эта проблема особенно актуальна в странах новой демократии.

Подводя итоги, хочу лишь подчеркнуть, что **уроки прошлого столетия и вызовы современности однозначно выдвигают задачу существенного укрепления конституционализма в наших странах, чтобы гарантировать стабильное развитие. А это означает, что во главу угла всей нашей правовой деятельности должна ставиться задача обеспечения верховенства и непосредственного действия именно живой Конституции с помощью внедрения непрерывно действующей системы конституционного мониторинга.**

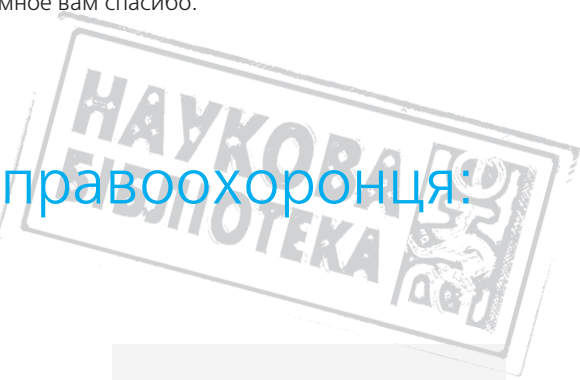
Позвольте еще раз поблагодарить Конституционный Суд Украины за проявленную инициативу, выразить мою признательность всем присутствующим на этой презентации, а также надежду, что наше плодотворное сотрудничество принесет конкретные результаты в установлении конституционной демократии в наших странах.

Огромное вам спасибо.

6

Імідж як складова успіху правоохоронця: до постановки проблеми

Віктор БЕСЧАСТНИЙ,
доктор наук з державного управління,
доцент, начальник Донецького юридичного інституту

Ольга ТИМЧЕНКО,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології та соціології
Донецького юридичного інституту

На сучасному етапі державного будівництва, на наш погляд, необхідні принципово нові підходи в усвідомленні моральних засад службової діяльності персоналу органів внутрішніх справ України. Це зумовлено процесами переосмислення всередині структури МВС та поза нею ролі правоохоронних органів і кожного окремого працівника в суспільних процесах і змінах. Сам факт піклування певної державної структури про покращення власного іміджу, як публічного, так і корпоративного, є ознакою політичної культури цієї структури, її зрілості та самодостатності. Фахівці системи «паблік рилейшнз» розглядають концепцію іміджу організації насамперед із погляду того, як остання трактується людьми у соціально-психологічному вимірі. Позитивний імідж є втіленням престижу організації, її високого рейтингу в системі видів діяльності в суспільстві та масовій свідомості. Об'єктивний імідж організації потрібен для того, щоб кожний пересічний громадянин нашої країни зрозумів і оцінив її роль як соціального інституту держави в політичному, соціальному та економічному просторі українського суспільства.

Головна мета правоохоронної діяльності — служіння закону, що не є самоціллю, а сприймається

громадянами як утілення справедливості й моральності та сприяє забезпеченню правопорядку в державі. Для досягнення високого рівня суспільної користі роботи всієї системи МВС кожний працівник цієї системи повинен усвідомити соціальну значущість своєї діяльності та її результатів. У контексті цієї проблеми на перше місце висувуються професійно-психологічні та моральні якості особистості правоохоронця, які й відіграють головну роль у створенні позитивного іміджу органів правопорядку в очах пересічних громадян і українського суспільства загалом.

З чого потрібно починати? З розуміння того, що таке імідж узагалі, а також із його складових і напрямів підвищення авторитету міліції у сучасних умовах.

Імідж — це цілеспрямовано сформований образ, уявлення, що символізує сутність явища або об'єкта в соціально-політичному просторі. Якщо говорити про імідж персоналу ОВС, то це не міф або штучно створюване кліше, а об'єктивний портрет, у якому всі фарби відображають реальні персоналії сьогодення. Об'єктивний характер іміджу міліції підтверджується життям, і нам необхідно набувати досвіду, щоб постійно впливати на нього й підвищувати його.

Необхідна складова успіху правоохоронця — позитивний імідж, який удало зробити його професійно-психологічний портрет завершеним і досконалим. Визначимо основні складові позитивного іміджу працівника міліції, які, на нашу думку, розкривають природу цього явища і впливають на успішність професійної діяльності загалом.

Індивідуально-психологічні ознаки в структурі особистості є тим пусковим механізмом, який визначає вибір людиною сфери діяльності та ступінь її успішності в майбутньому. Це рівень інтелектуальних здібностей, індивідуальні особливості мислення й інші психічні

ого. Саме тому питання про залучення громадськості й громадян до співпраці та налагодження партнерських зв'язків із населенням, у результаті яких формується позитивний образ правоохоронців сучасності, є досить актуальним.

Вагомий внесок у формування нового іміджу міліції вносять українські *засоби масової інформації*, які дуже часто є єдиним посередником між персоналом ОВС і населенням. Чому? Тому що, по-перше, не кожний пересічний громадянин має потребу звертатися до правоохоронних органів чи стикатися з працівниками різноманітних служб та підрозділів цього відомства. З другого боку, не завжди працівники міліції, передусім «зовнішніх

Чинники формування позитивного іміджу міліції

пізнавальні процеси (сприйняття, пам'ять, увага, мовлення), мотивація до діяльності, емоційно-вольова сфера особистості, моральні якості, спрямованість та культура поведінки працівника ОВС.

Авторитет органів внутрішніх справ України певною мірою підвищується завдяки *зростанню професіоналізму й удосконаленню професійно значущих якостей* (професійної компетентності, зрілості, бажання відповідати вимогам, які пред'являє діяльність до особи). На думку фахівців, які досліджують сутність феномену професіоналізму правоохоронця, успіх передбачає відповідний набір ознак та стан розвитку системи практичних, професійно-ділових, комунікативних і особистісних якостей людини, які забезпечують успішну професійну діяльність і впливають на формування якісно нового іміджу правоохоронної системи в цілому [1].

Професійно-діловий блок працівника міліції складається насамперед із тих важливих якостей, які виявляють спроможність конкретної особи з високим рівнем кваліфікації виконувати службові обов'язки. Насамперед це такі якості:

- наявність професійної освіти за фахом;
- досвід практичної діяльності;
- стабільна працездатність;
- знання юриспруденції, спеціальних наказів, положень, інструкцій, нормативних актів;
- володіння оперативною та кримінальною технікою, спеціальними технічними засобами.

Авторитет міліції серед населення є тією невід'ємною складовою іміджу, яка істотно впливає на успіх професійної діяльності органів правопорядку загалом. І. Бойко до науково обґрунтованих підходів до основних критеріїв оцінки діяльності органів і підрозділів внутрішніх справ України відносить: довіру населення до міліції, громадську думку про стан правопорядку в державі (має визначатися за результатами соціологічних досліджень в окремих регіонах країни) [2]. Окрім того, практика співробітництва правоохоронних органів і громадських організацій свідчить, що сьогодні процес взаємодії міліції і населення позитивно впливає на діяльність органів внутрішніх справ, з одного боку, й на формування позитивного іміджу в очах населення — із дру-

го, мають можливість під час своєї соціальної діяльності (виховної, превентивної, профілактичної, освітньо-роз'яснювальної, інформативної) впливати на думку кожного громадянина. Отже, засоби масової інформації можуть повною мірою реалізувати цей позитивний задум і об'єктивно висвітлювати специфіку діяльності органів правопорядку, настрої та результати, буденність і героїчні вчинки.

До речі, керівництво МВС України останнім часом приділяє велику увагу питанням оцінювання діяльності свого відомства. А для цього потрібно чітко знати, що впливає на престиж силових відомств, уявляти структуру іміджу та основні механізми впливу на процес його формування.

На престиж професії працівника органів внутрішніх справ, на думку населення України, впливають:

- уміння спілкуватися з людьми;
- ставлення працівників сил охорони правопорядку до своєї професії та співробітників;
- особистісні (індивідуально-психологічні) якості;
- гідний рівень освіти;
- бажання й можливість розвиватися та самовдосконалюватися;
- можливість працевлаштування після закінчення навчального закладу системи МВС, відставки або звільнення;
- ставлення персоналу органів внутрішніх справ до населення [3].

Успішність і стабільність правоохоронних органів залежать не лише від стану правопорядку, рівня злочинності в державі та інших соціальних процесів, а й від усвідомлення кожним працівником у своїй повсякденній роботі й професійних успіхах значущості авторитету міліції серед населення. Престиж — це та невід'ємна складова будь-якої діяльності, яка сприяє повноцінній самореалізації особистості, відчуттю максимального задоволення від справи й розумінню значущості (особистої та суспільної) того, що ти робиш. А в цьому іноді й полягає сенс життя людини, її призначення та роль у суспільному бутті. Коли особа вступає до лав правоохоронних органів та відчуває силу і престиж цієї системи, бачить перспективу діяльності у межах цієї професії — успіх їй гарантовано.

Отже, можна сформулювати певні *принципи формування позитивного іміджу працівників органів внутрішніх справ*, завдяки яким стають зрозумілишими основні напрями діяльності, спрямованої на підвищення авторитету міліції в Україні.

Принцип об'єктивності. Імідж системи МВС повинен бути підкріплений реальними показниками діяльності, які свідчать про ефективність і стабільність діяльності правоохоронних органів як цілісної державної системи, міцного соціального інституту.

Принцип цілісності. Імідж повинен мати цілісний, довершений характер. Кожний працівник міліції повинен розуміти це і сприяти підвищенню позитивного іміджу своєї служби чи підрозділу серед населення, підтримувати цей імідж як у службових справах, так і в позаслужбовий час.

Принцип узгодженості. Усі підвідомчі служби й напрями їх діяльності певною мірою сприяють розвитку загальної ідеї: «Авторитет міліції — необхідна складова професійного успіху персоналу ОВС». Тож цей принцип допоможе правильно організувати й налагодити необхідні зв'язки між службами та підрозділами для спільної реалізації згаданої ідеї.

Принцип системності. Елементи, які формують імідж (людини чи системи), не повинні суперечити один одному. Системний характер позитивного іміджу міліції дає можливість викликати в масовій свідомості аналогічні почуття, коли в образі працівника-правоохоронця (у структурі його особистості) усі риси та якості лише підтверджують і посилюють (а не суперечать чи нівелюють) загальні уявлення про нього.

Принцип відкритості. Важливою у правоохоронній діяльності є соціальна складова, що передбачає ефективну превентивну й профілактичну роботу з різними категоріями громадян (підлітками «групи ризику», особами, які перебували в пенітенціарних закладах, маргінальними елементами тощо), плідну освітньо-виховну й агітаційну діяльність (залучення молоді до служби в органах внутрішніх справ України), налагодження контактів з населенням і громадськими організаціями, активну співпрацю з представниками мас-медіа. У зв'язку з цим працівники, які організують і здійснюють цю важливу соціально значущу роботу, повинні бути відкритими, доступними для кожного пересічного громадянина, для того, хто хоче вчасно отримати певну інформацію, як то кажуть, із перших вуст. Постійний ініціативний діалог із громадськістю є запорукою успіху інституту міліції у суспільстві.

Принцип наступництва. Наступність поколінь є гарантією стабільності системи, принципів її діяльності, успіхів і досягнень. Молоді працівники міліції, які ще в навчальному закладі усвідомили сутнісні характеристики правоохоронної діяльності, а також значення престижу цієї діяльності для майбутнього, лише підтверджуватимуть авторитет міліції у суспільстві.

Ці провідні принципи дають змогу визначити основні напрями діяльності керівництва та персоналу ОВС щодо підвищення авторитету органів правопорядку серед населення:

- забезпечення законності та підвищення професіоналізму персоналу правоохоронних органів;
- зміцнення дисципліни в органах та підрозділах внутрішніх справ;
- підвищення стресостійкості працівників у сучасних умовах несення служби;
- забезпечення мотивації до сумлінного виконання службових обов'язків;
- залучення на службу кваліфікованого персоналу, сприяння зниженню плинності кадрів;
- сприяння формуванню атмосфери взаємної поваги і соціальної відповідальності;
- гармонізація особистісних і громадських інтересів;
- створення умов для вироблення системи корпоративних цінностей та етики працівників міліції України;
- установлення нових критеріїв оцінки ефективності роботи персоналу ОВС.

Наказом МВС України від 25 травня 2010 року № 197 «Про затвердження системи оцінки діяльності органів внутрішніх справ на основі нових критеріїв» уперше до нової системи оцінювання діяльності працівників усіх структур та підрозділів внесено розділ 8 «Формування позитивного іміджу органів і підрозділів внутрішніх справ» [4]. Відповідно до цього наказу діяльність із формування позитивного іміджу оцінюється за двома критеріями:

— «звернення громадян за показниками (кількість зареєстрованих заяв та скарг, що надійшли до підрозділу ОВС від фізичних чи юридичних осіб на неправомірні дії працівників міліції, у тому числі під час приймання, реєстрації й розгляду заяв, повідомлень та іншої інформації про події, інформація за якими підтвердилася);

— «загальна оцінка роботи міліції за показниками (громадська думка про стан правопорядку в регіоні та країні загалом за результатами соціологічних досліджень (опитувань).

Утім, для оцінювання іміджу міліції, окрім звернень громадян та думки населення, слід враховувати ефективність діяльності міліції з охорони громадського порядку, боротьби зі злочинністю, успішності та вчасності розкриття злочинів (особливо резонансних).

Гармонізація всіх особистісних та професійно значущих якостей виявляється у *професійній культурі правоохоронця*, що, в першу чергу, означає розуміння сутності своєї діяльності, грамотну оцінку її результатів, толерантне ставлення до інших позицій оцінювання його діяльності, вчасне виправлення помилок та усунення недоліків. Важливим елементом професійної культури особистості є самоорганізація та відповідальність, використання в роботі саме тих знань і досвіду, які дають можливість значно підвищити ефективність виконання поставлених завдань.

Безперечно, імідж міліції значною мірою визначається рівнем мистецтва спілкування з різними категоріями громадян незалежно від соціального статусу. Комунікативний процес створює ту атмосферу конструктивності й взаєморозуміння, що допомагає встановити необхідний контакт для вирішення будь-яких питань і розв'язання проблем. Довіра громадян до представників органів правопорядку є запорукою професійного успіху правоохоронця, а також підвищення авторитету міліції серед населення.

Формування іміджу — процес тривалий і складний. Це має стати одним із стратегічних напрямів реформування всієї системи правоохоронних органів узагалі і міліції насамперед. Для нас це означає, що кожний правоохоронець, який персоналізує цю стратегію, кожного дня маніфестує загальну ідею під час виконання службових обов'язків. Результатами власної діяльності, самовдосконаленням та прагненням повноцінної самореалізації саме в цьому її виді кожний працівник органів правопорядку повинен підтримувати авторитет міліції у масовій свідомості і соціальній реальності сьогодення.

Джерела

1. *Лапшина В. Л.* До питання про сутність феномену професіоналізму правоохоронця / В. Л. Лапшина // Становлення, розвиток відомчої освіти та науки, основні напрямки удосконалення підготовки кадрів органів внутрішніх справ України: Матеріали науково-практичної конференції. — Х.: Ун-т внутр. справ, 2000. — С. 60—66.
2. *Бойко І. В.* Основні критерії оцінки діяльності органів і підрозділів внутрішніх справ України / І. В. Бойко // Правова інформатика. — 2003. — № 1. — С. 9—22.
3. *Воробйова І. В.* Основні чинники, що впливають на престиж професії співробітника сил охорони правопорядку / І. В. Воробйова // Зб. наук. праць Харківського університету Повітряних сил. — 2009. — Вип. 4(22). — С. 143—145.
4. Про затвердження системи оцінки діяльності органів внутрішніх справ на основі нових критеріїв: Наказ МВС України від 25 травня 2010 р. № 197.

